Scoil Fhursa

Polasaí Bí Cineálta

(Polasaí/Beartas chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi sa scoil)

Ghlac Bord Bainistíochta Scoil Fhursa an polasaí seo a leanas chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi.

Comhlíonann an polasaí seo go hiomlán ceanglais *Bí Cineálta: Nósanna imeachta chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna 2024.* Aithníonn an Bord Bainistíochta go gcuireann iompraíocht bhulaíochta as do chearta an linbh mar a leagtar amach i gCoinbhinsiún na Náisiún Aontaithe um Chearta an Linbh. Tá freagracht orainn go léir, mar phobal scoile, oibriú le chéile chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi agus chun déileáil leis an tionchar diúltach a bhíonn ag iompraíocht bhulaíochta.

Táimid tiomanta do chinntiú go gcoinnítear gach scoláire a fhreastalaíonn ar ár scoil saor ó dhochar agus go bhfuil folláine ár scoláirí chun tosaigh i ngach rud a bhíonn á dhéanamh againn. Aithnímid an tionchar diúltach a d'fhéadfadh a bheith ag iompraíocht bhulaíochta ar shaol ár scoláirí agus táimid tiomanta go hiomlán d'iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi.

Deimhnímid go ndéanfaimid, i gcomhréir lenár n-oibleagáidí faoi reachtaíocht chomhionannais, gach beart atá indéanta de réir réasúin chun ciapadh scoláirí nó baill foirne a chosc ar aon cheann de na naoi bhforas a shonraítear: inscne, stádas sibhialta, stádas clainne, claonadh gnéasach, reiligiún, aois, míchumas, cine agus a bheith mar bhall den Lucht Siúil.

Sainmhíniú ar iompraíocht bhulaíochta

Tugtar sainmhíniú ar an mbulaíocht in *Cineáltas: Plean Gníomhaíochta ar an mBulaíocht agus Bí Cineálta: Gnásanna chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna* mar **iompraíocht spriocdhírithe**, **ar líne nó as líne a dhéanann dochar.** D'fhéadfadh an dochar a dhéantar a bheith fisiciúil, sóisialta agus/nó mothúchánach. Leanann iompraíocht bhulaíochta ar aghaidh thar thréimhse ama agus bíonn neamhchothroime cumhachta i gceist ann sa chaidreamh idir beirt nó grúpaí daoine sa tsochaí. Tugtar an sainmhíniú mionsonraithe i gCaibidil 2 de ghnásanna Bí Cineálta. Déantar plé i gCód Iompraíochta na scoile ar straitéisí chun déileáil le hiompraíocht mhíchuí nach iompraíocht bhulaíochta í.

Mír A: Forbairt/athbhreithniú ar ár bpolasaí Bí Cineálta chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi

Tugadh deis do gach ball dár bpobal scoile ionchur a bheith acu i bhforbairt/athbhreithniú an pholasaí seo.

	Dáta an Chomhairliúcháin	**Modh comhairliúcháin**
Foireann na Scoile	Márta/Aibreán 2025 Aibreán 2025	Suirbhé Leath-lae traenála
Scoláirí	Meitheamh 2025	
Suirbhé Tuismitheoirí	Meitheamh 2025	
Suirbhé Pobal na scoile i gcoitinne (de réir mar is cuí mar shampla tiománaithe bus)	N/A	
An dáta ar faomhadh an polasaí:	19 Samhain 2025	

Mír B: Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc

Leagtar amach sa mhír seo na straitéisí coisctheacha a úsáidfidh an scoil. Ina measc sin tá straitéisí atá dírithe go sonrach ar iompraíocht bhulaíochta ar líne a chosc, iompraíocht bhulaíochta homafóbach agus trasfhóbach, iompraíocht bulaíochta ciníche, iompraíocht bulaíochta gnéasaí agus ciapadh gnéasach de réir mar is cuí. (Féach Caibidil 5 de ghnásanna Bí Cineálta).

- Tá cultúr agus timpeallacht scoile atá dearfach agus ionchuimsitheach fíor riachtanach chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi. Tá timpeallacht na scoile ina spás ina mothaíonn scoláirí agus baill foirne na scoile muintearas agus ina mothaíonn siad go bhfuil siad sábháilte, nasctha agus go bhfuil tacaíocht á fháil acu.
- Ba cheart go mbeadh an caidreamh idir gach ball de phobal na scoile bunaithe ar mheas, cúram, ionracas agus muinín.
- Tá sé de fhreagracht ar gach ball de phobal na scoile cultúr scoile nach bhfuil aon ghlacadh le hiompraíocht bhulaíochta ann a fhorbairt agus a choinneáil agus cur chuige seasmhach a ghlacadh i dtaca le dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta.
- Déanann scoláirí cultúr na scoile a mhúnlú trí chineáltas agus ionchuimsitheacht a chur chun cinn laistigh dá bpiarghrúpa agus timpeallacht scoile atá dearfach agus tacúil do chách a choinneáil.
- Mar chomhpháirtithe gníomhacha in oideachas a linbh, is féidir le tuismitheoirí cabhrú chun timpeallacht a chothú nach bhfuil aon ghlacadh le bulaíocht inti má cuireann siad comhbhá agus meas chun cinn.
- Ní gá gur binn béal ina thost. Tacaíonn pobal na scoile le timpeallacht ina dtuigtear nach binn béal ina thost i gcónaí.
- Príomhoide, Leas-Príomhoide, Múinteoirí Ranga, Cuntóirí Ranga agus fostaithe eile: Tugaimid tacaíocht do scoláirí a fheiceann iompraíocht bhulaíochta agus spreagaimid iad chun an iompraíocht a thuairisciú ionas gur féidir dul i ngleic leis an iompraíocht. Tá ról tábhachtach ag scoláirí a fheiceann iompraíocht bhulaíochta ar na meáin shóisialta maidir le cúnamh a thabhairt chun dul i ngleic leis an iompraíocht má thuairiscíonn siad an iompraíocht do dhuine fásta iontaofa.
- Cuirfidh an múinteoir an scoláire ar a s(h)uaimhneas a rá go raibh an ceart ag an scoláire an iompraíocht a thuairisciú ag tabhairt tacaíochta don scoláire, fad atá an ball foirne cuí ag dul i ngleic leis an iompraíocht.
- Déantar iarracht an oiread agus is féidir spásanna fisiciúla sábháilte a chruthú le sábháilteacht shíceolaíocht agus is beart tábhachtach é chun iompraíocht bhulaíochta a chosc.
    - Cinntímid go bhfuil soilsiú maith sa scoil chun cúinní nó spásanna dorcha a sheachaint.
    - Ní bhíonn bacainní amhairc amhail póstaeir ar fhuinneoga
    - Bíonn na baill foirne atá i mbun maoirseachta ag amanna sosa sa rang agus ar dualgas sa clós

- I measc na straitéisí chun **iompraíocht chibearbhulaíochta a chosc** tá na nithe seo a leanas, nach liosta uileghabhálach é:
    - an curaclam OSPS a chur i bhfeidhm
    - an curaclam um inniúlacht ar na meáin dhigiteacha a chur i bhfeidhm, ar curaclam é ina múintear do scoláirí faoi iompraíocht fhreagrach ar líne agus faoi shaoránacht dhigiteach
    - comhráite rialta le scoláirí faoi chaidreamh atá measúil agus cineálta a chothú ar líne
    - polasaí úsáide inghlactha don teicneolaíocht a fhorbairt agus a chur in iúl

- tagairt a dhéanamh d'iompraíocht chuí ar líne mar chuid de na caighdeáin iompraíochta sa Chód Iompair
- imeachtaí sábháilteachta ar líne a chur chun cinn nó a reáchtáil do thuismitheoirí atá freagrach as maoirseacht a dhéanamh ar ghníomhaíochtaí a leanaí ar líne*
- lá na sábháilteachta idirlín a reáchtáil chun feasacht a threisiú maidir le hiompraíocht chuí ar line

Iompraíocht bulaíochta homafóbaí/trasfhóbaí a chosc

• Tá sé de cheart ag gach scoláire lena n-áirítear scoláirí aeracha, leispiacha, déghnéasacha agus trasinscne a mhothú go bhfuil siad sábháilte inár scoil.

• I measc na straitéisí chun iompraíocht bulaíochta homafóbaí agus trasfóbaí a chosc tá na nithe seo a leanas, nach liosta uileghabhálach é:

- timpeallacht fhisiciúil ionchuimsitheach a chothú agus a choinneáil, ar nós póstaeir ábhartha a chur ar taispeáint
- steiréitíopaí inscne a cheistiú
- spreagadh a thabhairt do scoláirí labhairt amach nuair a fheiceann siad iompraíocht homafóbach ag tarlú

Iompraíocht bulaíochta ciníche a chosc

I measc na straitéisí chun iompraíocht bulaíochta ciníche a chosc tá na nithe seo a leanas, nach liosta uileghabhálach é:

- Tá cultúr scoile cothaithe againn ina ndéantar an éagsúlacht a cheiliúradh agus ina bhfeiceann scoláirí iad féin ina dtimpeallacht scoile
- iad siúd a fheiceann iompraíocht chiníoch a spreagadh chun tuairisc a thabhairt air.

Iompraíocht bulaíochta gnéasaí a chosc

• I measc na straitéisí chun iompraíocht bulaíochta gnéasaí a chosc tá na nithe seo a leanas, nach liosta uileghabhálach é:

- Déanaimid cinnte go léiríonn baill foirne iompraíocht mheasúil agus go gcaitheann siad le scoláirí ar an mbealach is cuma cén inscne.
- Cinntímid go bhfuil na deiseanna céanna ag gach scoláire páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí scoile beag beann ar a (h)inscne.
- Déanaimid an éagsúlacht a cheiliúradh ar scoil agus aitheantas a thabhairt do rannpháirtíocht gach scoláire.

Ciapadh gnéasach a chosc

• Ní dhéantar beag is fiú den chiapadh gnéasach amhail is gur magadh nó spochadh atá ann riamh.

Tá na polasaithe maoirseachta agus monatóireachta a leanas i bhfeidhm ag an scoil chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi. (Féach Caibidil 5 de ghnásanna Bí Cineálta)

Beart tábhachtach is ea maoirseacht chuí chun cabhrú le hiompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi. Déanaimid gach iarracht chun sábháilteacht ár gcuid scoláirí a chinntiú agus maoirseacht a dhéanamh ar scoláirí nuair atá scoláirí ag freastal ar an scoil nó ar imeachtaí scoile.

Curaclam (Teagasc agus Foghlaim)

• Cuirtear teagasc agus foghlaim atá comhoibríoch agus measúil chun cinn sa scoil.

• Cuireann na hábhair churaclaim a sholáthraítear do scoláirí deiseanna ar fáil chun ionchuimsitheacht agus meas ar an éagsúlacht a chothú. Spreagtar scoileanna chun deiseanna a thabhairt do scoláirí chun a gcuid mothúcháin fiúntais a fhorbairt trí chláir churaclaim agus sheachchuraclaim.

• Tá sé mar aidhm ag na sonraíochtaí nuashonraithe OSPS cabhrú le scoláirí mothú go bhfuil siad cumasaithe chun caidreamh measúil agus sláintiúil a chruthú, a chothú agus a choinneáil leo féin agus le daoine eile. Chomh maith leis sin, cuireann snáithe OGC na sonraíochta spás ar fáil do na scoláirí chun caidreamh agus gnéasacht an duine a iniúchadh agus dá bharr sin tuiscint ar éagsúlacht a chothú, rud a d'fhéadfadh bulaíocht bunaithe ar ghnéas agus ar fhéiniúlacht a laghdú chomh maith le gnéasachas agus ciapadh gnéasach.

• San Oideachas Saoránach, Sóisialta agus Polaitiúil (OSSP) dírítear ar idirspleáchas daoine i bpobail agus ag na leibhéil náisiúnta agus idirnáisiúnta. Úsáidtear an Stair chun feasacht ar chiníochas agus ar choilíneachas a mhúscailt.

Polasaí agus Pleanáil

- Tá folláine phobal na scoile ag croílár pholasaithe agus phleananna na scoile.
- Tá réimse de pholasaithe eile ann, ar nós an polasaí úsáide inghlactha, an polasaí maoirseachta, an polasaí teagaisc oideachais speisialta agus an Cód Iompair atá ag an scoil a thacaíonn leis an bpolasaí seo.

Caidreamh agus Comhpháirtíochtaí

- Cabhraíonn struchtúir ar nós Comhairle na Scoláirí, clubanna scoile, cumainn tuismitheoirí agus foirne tacaíochta scoláirí go mór le idirchaidreamh sa scoil.
- Seo cuid de na bealaí eile a nbaintear leas astu chun caidreamh agus comhpháirtíochtaí a neartú idir baill de phobal na scoile:
  - tionscnaimh feasachta atá aoisoiriúnach agus a fhéachann ar na cúiseanna atá le hiompraíocht bhulaíochta agus an tionchar atá aici, lena náirítear iad siúd a théann i ngleic le cairdeas a stiúradh, bulaíocht bunaithe ar fhéiniúlacht, bulaíocht chiníoch, bulaíocht homafóbach/trasfhóbach, gnéasachas agus ciapadh gnéasach
  - tacú le rannpháirtíocht ghníomhach scoláirí i saol na scoile
  - tacú le rannpháirtíocht ghníomhach tuismitheoirí i saol na scoile,
  - ceardlanna nó seimineáir a reáchtáil do scoláirí, foirne scoile agus tuismitheoirí chun feasacht ar thionchar na bulaíochta a mhúscailt
  - tacú le gníomhaíochtaí a fhorbraíonn comhbhá agus meas.

Mír C: Ag dul i ngleic le hIompraíocht Bhulaíochta

Seo a leanas an nós imeachta chun déileáil le hiompar bulaíochta:

Nuair a tharlaíonn iompraíocht bhulaíochta, déanfaidh an scoil:

• A chinntiú go n--éistear leis an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici agus go gcuirtear é/í ar a s(h)uaimhneas.

• Iarracht príobháideacht na ndaoine atá i gceist a chinntiú.

• Gach comhrá go híogair.

• Aois agus cumas na ndaoine atá i gceist a mheas.

• Éisteacht le tuairimí an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á dhéanamh air/uirthi maidir leis an mbealach is fearr chun dul i ngleic leis an gcás.

• A ghníomhú go tráthúil.

• Tuismitheoirí na ndaoine atá i gceist a chur ar an eolas.

Is iad seo a leanas na céimeanna a ghlacfaidh an scoil le fáil amach an raibh iompraíocht bhulaíochta á déanamh, ná cuir chuige a glacfar chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta agus athbhreithniú a dhéanamh ar dhul chun cinn (féach Caibidil 6 de ghnásanna Bí Cineálta):

I gcás gur tharla iompraíocht bhulaíochta

- Déanaimid teagmháil le tuismitheoirí na scoláirí atá i gceist go luath chun iad a chur ar an eolas faoin gcás agus chun dul i gcomhairle leo maidir leis na gníomhaíochtaí atá le déanamh chun dul i ngleic leis an iompraíocht.
- Éistimid le tuairimí an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici maidir leis an mbealach is fearr chun dul i ngleic leis an gcás.
- Déanaimid taifead a choinneáil den phlé a rinneadh le gach duine a bhí i gceist.
- Déanann an taifead seo doiciméadú ar fhoirm agus ar chineál na hiompraíochta bulaíochta, más eol sin, cá háit agus cathain a tharla sé agus dáta na teagmhála tosaigh leis na scoláirí atá i gceist agus a dtuismitheoirí.
- Bíonn tuairimí na scoláirí atá i gceist agus a dtuismitheoirí maidir leis na gníomhartha atá le déanamh chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta san áireamh sa taifead.

Bainfidh an scoil úsáid as na cuir chuige seo a leanas chun tacú leo siúd a ndéanfar bulaíocht orthu, iad siúd a bheidh mar fhinné agus iad siúd a léireoidh iompraíocht bhulaíochta (féach Caibidil 6 de ghnásanna Bí Cineálta):

Iarphlé i gcás gur tharla iompraíocht bhulaíochta

- Téann an múinteoir i mbun plé arís leis na scoláirí agus na tuismitheoirí atá i gceist tráth nach bhfuil níos mó ná 20 lá scoile i ndiaidh na teagmhála tosaigh.
- Déantar plé ar chineál na hiompraíochta bulaíochta, éifeachtacht na straitéisí a úsáideadh chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta agus an caidreamh idir na scoláirí atá i gceist.
- Déanann an múinteoir an t-athbhreithniú le scoláirí agus lena dtuismitheoirí a dhoiciméadú lena fháil amach an bhfuil deireadh tagtha leis an iompraíocht bhulaíochta agus tuairimí na scoláirí agus na dtuismitheoirí ina leith sin.
- Déantar an dáta ar cinneadh go raibh deireadh tagtha leis an iompraíocht bhulaíochta a thaifeadadh.
- Má rinneadh aon teagmháil le seirbhísí/tacaíochtaí seachtracha déantar é seo a bhreacadh síos freisin.
- Más gá déantar maoirseacht ar agus tugtar tacaíocht leanúnach do na scoláirí atá i gceist fiú nuair a bheidh deireadh leis an iompraíocht bhulaíochta.
- Mura mbíonn deireadh tagtha leis an iompraíocht bhulaíochta déanann an múinteoir athbhreithniú ar na straitéisí a úsáideadh i gcomhairle leis na scoláirí atá i gceist agus a dtuismitheoirí agus déantar amlíne a aontú le haghaidh tuilleadh plé go dtí go dtiocfaidh deireadh leis an iompraíocht bhulaíochta.

- Más léir go bhfuil an scoláire a bhfuil an iompraíocht bhulaíochta á léiriú aige/aici ag leanúint leis an iompraíocht a léiriú, déantar smaoineamh ar na straitéisí a úsáid chun déileáil le hiompraíocht mhíchuí dá bhforáiltear i gCód Iompair na scoile agus an polaisí frithbulaíochta.
- Má chuimhnítear ar smachtbhannaí a ghearradh, is ceist é sin idir an scoláire ábhartha, a t(h)uismitheoirí agus an scoil.
- Mura bhfuil tuismitheoir(í) sásta leis an gcaoi a ndeachaigh an scoil i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta, de réir *Nósanna Imeachta Bí Cineálta Chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus Iarbhunscoileanna*, déantar iad a threorú chuig nósanna imeachta gearán na scoile.
- Má tá tuismitheoir míshásta leis an gcaoi a ndeachaigh an scoil i ngleic lei an iompraíocht bhulaíochta, féadfaidh sé/sí gearán a dhéanamh leis an Ombudsman do Leanaí má chreideann sé/sí go raibh tionchar diúltach ag gníomhaíochtaí na scoile ar an scoláire.

Treoracha do Mhúinteoirí:

Nuair a théann siad i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta,

déanann na múinteoirí:

- a chinntiú go mothaíonn an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici go bhfuiltear ag éisteacht leis/léi agus go bhfuiltear á c(h)ur ar a s(h)uaimhneas
- iarracht a dhéanamh príobháideacht na ndaoine atá i gceist a chinntiú
- gach comhrá a dhéanamh go híogair
- aois agus cumas na scoláirí atá i gceist a chur san áireamh
- éisteacht le tuairimí an scoláire a bhfuil an iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici maidir leis an mbealach is fearr chun dul i ngleic leis an gcás
- gníomhú go tráthúil
- tuismitheoirí na scoláirí atá i gceist a chur ar an eolas

Déanfar gach iompraíocht bhulaíochta a thaifeadadh. San áireamh ansin beidh an cineál iompraíochta, cá háit agus cathain a tharla sé, agus dáta an chaidrimh le scoláirí agus tuismitheoirí. Déanfar na gníomhaíochtaí agus na tacaíochtaí comhaontaithe chun dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta a dhoiciméadú. Más ábhar imní í an iompraíocht bhulaíochta maidir le cosaint leanaí déileálfar leis an gceist gan mhoill de réir *Gnásanna um Chumhdach Leanaí do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileann.*

Mír D: Maoirseacht:

Cuirfidh an príomhoide uasdátú ar iompraíocht bhulaíochta i láthair ag gach cruinniú den Bhord Bainistíochta. San áireamh san uasdátú seo beidh líon na neachtraí iompraíochta bulaíochta a tuairiscíodh ón gcruinniú deireanach, líon na neachtraí leanúnacha agus líon iomlán na neachtraí ó thús na scoilbhliana. Sa chás gur tharla eachtraí iompraíochta bulaíochta, cuirfidh an príomhoide uasdátú ó bhéal ar fáil freisin lena náirítear nuair is ábhartha, eolas a bhaineann le treochtaí agus patrúin a aithníodh, straitéisí a úsáideadh chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta agus aon straitéisí níos leithne chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi. Níl eolas pearsanta ná aitheantais san uasdátú seo. Féach Caibidil 7 de ghnásanna Bí Cineálta. Tá an polasaí seo ar fáil do phobal na scoile ar shuíomh idirlín na scoile agus ina chóip chrua ach é a iarraidh. Tá leagan den pholasaí seo atá in oiriúint do scoláirí ar taispeáint sa scoil agus tá sé ar fáil freisin ar ár suíomh gréasáin agus ina chóip chrua ach é a iarraidh. Déanfar an polasaí seo agus a chur i bhfeidhm a athbhreithniú ar bhonn bliantúil nó a luaithe agus is indéanta tar éis athrú ábhartha a bheith ann in aon ábhar dá dtagraíonn an polasaí seo.

Sínithe: Seán Ó Meachtain Dáta: 19/11/2025

(Cathaoirleach an Bhoird Bainistíochta)

Sínithe: Bríd Ní Neachtain Dáta: 19/11/2025

(Príomhoide)